

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike — Inzerati do 90 petri vrst & Dm 2, do 100 vrst & Dm 250, od 100 do 300 vrst & Dm 3, večji inzerati peti vrsta Dm 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Dm 12.—, za inozemstvo Dm 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflejeva ulica št. 6
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

»Temps« o rumunski uganki:

Ozadje političnih sprememb v Rumuniji

Do spremembe režima je dovedel v prvi vrsti naraščajoči pokret Železne garde, ki je dobival značaj splošnega protesta proti vladajočim razmeram

Pariz, 11. januarja. b. Oficiozni »Temps« objavlja od svojega posebnega poročevalca v Bukarešti naslednji zanimiv pregled rumunskega političnega življenja v zadnjem času:

Rumunski državljani so bili v začetnem času izpostavljeni mnogim presenečenjem in razočaranjem. Prvo razočaranje je bil neuspeh Mihalaka po Tatarskem odstopu. Sledilo je presenečenje, ko je Tatarscu sestavil novo vladu, ki je volila volitve, še večje pa je bilo presenečenje, ko se je zvedelo, da je vladna propadla, kar predstavlja edinstven doživetje v rumunski politični zgodovini. Novo presenečenje je bil Tatarscov odstop, pred katerim je bil Tatarscu svetovni svet pred svetom, ki je bil Tatarscu do tedaj lahko postavil koalicio, ki bi mu zagotovila večino. Največje presenečenje pa je bila — nova Gogova vlada.

Vsa ta presenečenja so toliko bolj zanimiva, ker ni mogoče reči, da bi bila posledica kakšne socialne krize rumunskega naroda ali kakšne posebne gospodarske nevarnosti. Rumunski narod ni bil izpostavljen v zadnjem času nobenemu izmed onih velikih obupov in socialnih pokretov, katerim se morajo zahvaliti za njih nastanek ne primer protidemokratskih režimov. Nasprotno, velike demokratske reforme, razlastitev, splošna volilna pravica in, so zadovoljivo najmanj dve tretjini prebivalstva. Brezposelnost je prenehala, o komunizmu ni bilo duha ne sluha. Politična trenja so ostale v okviru strank.

Zato je razumljivo, da se javno mnenje ob nastopu nove vlade spraševalo, kakšne potrebe so Rumuniji narekovele nastop režima, ki je tako soroden režimu v Nemčiji, ko se je vendar demokratski režim pod vodstvom kralja dosegel tako dobro obnešel. Ali bosta Goga in Cuza sedaj v celoti iz-

vedla svoj program. Težko bi bilo kaj takega trditi, ker so že znani uradni demantiji. Cuza je večkrat izjavil, da bo Rumunija zapustila Društvo narodov, ki je »Zidovska in framažonska ustanova«, toda novi zunanji minister Micescu je dejal, da bo Rumunija ostala zvesta načelom DN. Goga in Cuza sta večkrat izjavila, da je židovstvo grobovost na telesu rumunskega naroda, toda v svoji noveletni poslanici je Goga dejal, da ne namerava uvesti nikakih preganjanj. Prav tako je res, da je narodna krščanska stranka, katere znak je križ, ponovno manifestirala svoje simpatije za Nemčijo in Italijo, toda v svojih uradnih izjavah poudarja nova vlada, da želi spoštovati vse stare pozitive prijateljstva in obveze.

Toda vse ta nasprotja so postavila sedaj rumunski narod in inozemstvo pred uganko. Ako se na primer na zunanji nič ne bo spremenilo, zakaj je bilo potem potrebno, poklicati v vlado ministre, katerih prisotnost utegne motiti razmerje z zavezniki? Ako gre za zaščito ustavnih pravic, zakaj so bili imenovani za ministre ljudje, ki jih zanikajo? Nekateri ukrepi vlede jasno kažejo nasprotje med zagotovili in programom. Vsega tega si ni mogoče drugače razložiti kakor z domnevo, da preživlja Rumunija trenutno hudo politično krizo. Razne stranke, ki jo je vodila Železna garda, dovolj prilike izkazuje na višini zaupanja vlog. Vodilna kasta je preveč izgubila na ugledu, da bi ne imela nasprotna propaganda zlasti ona, ki jo je vodila Železna garda, dovolj prilike za uspešno uveljavljanje. Legionarji, ki so se zbrali za to grupacijo, so hoteli pomesti s korumpirano vodilno kasto. Njih pokret je bil zavzel obseg preveč protodemokratske gibanja, kakor nekoč nastop socialistov proti Bismarcku. Vsi, ki so glasovali za Železno gardo, niso najbrž tudi pristali njenih idej, toda pridružili so se iz protesta. Morda je

bil Goga izbran za novega ministrskega predsednika kot pristajajo manjše nacionalistične skupine predvsem zato, da bi zavrl prenapetost Železne garde.

Naj bo že kakorkoli, važno je to, da novejši dogodki v Rumuniji nikakor niso izraz kakšnega zgodovinskega razvoja, bodisi socialnega ali gospodarskega, temveč samo nekakšno zdravilo, uporabljeno ob pravem času proti zibanju, ki se je morda že preveč razraslo. Dobri rumunski narod ni bil nikoli protifrancosko orientiran, tudi ni germanofilski ali fašistično navdahnjen. Še manj pa naklonjen kakim avanturam.

Kralj Karol o novem režimu

London, 11. jan. o. Rumunski kralj Karol je sprejel poročevalca »Daily Herald« in mu na vprašanje, ali se Rumunija s svojo novo vlado oddaljuje od demokratskega sistema in približuje diktaturi, odgovoril, da so naziranja o diktaturah pač za vsako državo različna. Razmere v Rumuniji zahtevajo, da je razvoj države v rokah suverena. Nekatere zadeve se niso urejene tako, kakor bi morale biti. Rumunski narod mora doseči občutek, da je v državi res vse v miru in redu. Zato smo bili prisiljeni omejiti tudi svobodo tiska.

Rumunija in Poljska

Krakov, 11. jan. AA. Tukajšnji list »Kurier Ilustrowany Codzieni« objavlja izjavo rumunskega ministrskega predsednika Goga, ki jo je dal dopisniku tega lista: Prepričan sem, da je prijateljstvo med Rumunijo in Poljsko nujsost, ki se je globoko vsadila v srca obojih narodov. To prijateljstvo sloni na najtrdnjejši podlagi, to je na zemljepisnem položaju oboih držav. Poljska vojska je sijajno opremljena, ker se zaveda stiske, v kateri živimo. Konec teh

stisk ne moremo predvideti. Gotovo je, da je danes močna vojska najboljšje jamstvo za bodočnost.

Rumunija prizna italijanski imperij

Bukarešta, 11. januar. Rumunska vlada je sporočila italijanski vladi, da bo imeovala v Rim poslaika, ki bo akreditiran pri italijanskem kralju in abesinskem cesarju. Sklep rumunske vlade smatrajo italijanski politični krogi za dejansko priznanje itali-

Micescu v Beogradu

BEograd, 11. januarja. br. Davi je na povratku iz Prage prispel v Beograd rumunski zunanji minister Istrate Micescu. Na kolodvoru so ga pozdravili ministrski predsednik dr. Stojadinović z višjimi uradniki zunanje ministristva, rumunski poslanik z obojem poslanstva ter zastopniki češkoslovaškega in francoskega poslanstva. S kolodvoru se je Micescu podal najprej na rumunsko poslanstvo, od tam pa na dvor, kjer se je vpisal v dvorno knjigo. Ob 10. je prispel Micescu v zunanje ministristvo, kjer je imel nato dve uri trajajoč razgovor z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem. Ob 13. je dr. Stojadinović priredil na čast rumunske gostu intimno kosilo. Popoldne bo Micescu obiskal jugoslovensko-rumunski klub zvečer pa priredi rumunski poslanik njeemu na čast banket. Po banketu bo Micescu odpotoval nazaj v Bukarešto. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, bosta Micescu in dr. Stojadinović obravnavala vse probleme, ki se tičejo Male antante in Balkanske zveze.

Politični obzornik

Dr. Maček oznanja ljubezen

Dr. Vladimir Maček je objavil v svojih glasilih »Hrvatskem dnevniku« in »Seljač-kem domu« lep božični članek, v katerem poudarja med drugim: »Morda ne bo komu prav, ali moramo pribiti žalostno resnico, da je v današnji, baje krščanski civilizaciji ostalo zelo malo onega, kar je bistvo krščanstva, to je — ljubezni. Poglejmo glavne »kulturne smernice« naše civilizacije, pa bomo videli, da je glavni pogon vsemu stremeljenju tako celih narodov, kakor posrednih slojev, bas nasprotno od onega, kar je učil sin božji, da je namreč glavni pogon mržnja in sovraštvo. In ni dovolj, da je človeška narava že tako nagnjena, da reagira z mržnjo ne samo na dejansko, marveč tudi na umišljeno krivico, marveč se prav čisto ta mržnja celo umetno neti. Jezus Kristus je učil, da so vsi ljudje bratje, toda so ljudje, ki mislijo, da so pametnejši, pa uče, da so izbrani in polvoljeni sloji in tudi narodi, ki so za to poklicani, da se samo oni razvijajo v interesu napredka človeštva, a vsi ostali imajo biti samo gradivo, ki naj služi njihove-mu razvoju, kakor gnoj služi rasti stebel... — Članek je brez dvoma naslovljen na ljudi, ki se zbirajo okrog klerikalne »Hrvatske straže«, s katero je »Hrvatski dnevnik« v zadnjem času v dokaj ostrem sporu.

Izza kulis hrvatskega klerikalizma

Opetovano smo že pisali o sporih med hrvatskimi klerikali — med domagojci (tako imenovanimi po hrv. klerikalnem akad. društvu »Domagoje«) in križarji, ki jih vodi odvetnik dr. Ivo Protulipac. Zabeležili smo tudi, da je izdal duhovnik dr. I. Guberina o teh sporih posebno brošuro, ki ji je dal naslov »Spopad dveh idej v hrvatskem katolicizmu«. Pisca te brošure je kajpak za to napadla »Hrvatska straža«. Na ta napad odgovarja sedaj dr. Guberina v »Hrvatskem dnevniku«: »Jaz sem izdal knjigo »Spopad dveh idej (Domagojeve in katoliške akcije) v hrvatskem katolicizmu«, ki je prepovedana v zagrebiški nadškofiji in radi katere mi je v tej nadškofiji zabranjeno opravljati verske posle. Jaz sem to stvar deloma pojasnil hrvatski javnosti poudarjajoč, da sem za svoje duhovniško delovanje odgovoren edino vs. stoli-ci in svojemu škofu, radi česar ne morejo kazni drugih škofov kompromitirati moj duhovniški ugled. Sedaj pa želim ugotoviti, da je zadnja škofovska konferenca razpravljala o predmetu, o katerem govorim v svoji knjigi, in da je v svojih zaključkih o katoliški akciji bistveno popolnoma sprejela stališče, ki sem ga jaz zastopal v svoji knjigi. Trdil sem namreč, da tako zvani »neutrlni tip« katoliške akcije (Skom, Krom in Grom) ni nevtralen tip, marveč nadaljevanje domagojskega pokreta. Konferenca katoliških škofov je zaključila, da smejo obstojati samo križarji in domagojci, a Skomi, Kromi in Gromi se morajo nazivati »Domagoje«, to pomeni, da jih katoliški škofje smatrajo za sestavni del domagojskega pokreta. Nadaj se v tej knjigi trdil, da je Pij XI. stališče seniorjev (starejših »Domagoja«) nasproti tako zvani »neutrlni akciji« imenoval »zablodo in zelo veliko zlo«. Trdil sem, da ima katoliško starešinstvo (seniorat) dva lica — javno in tajno, da sabotira vse cerkvene odredbe, ki niso njemu po godu in da hoče s svojim Skomom (seljaška katoliška omladina) konkurirati hrvatskemu seljaškemu pokretu. Zadnja škofovska konferenca je po ovinkih, a vendarle prepovedala starešinstvo (seniorat). Konferenca je sprejela tudi druge zaključke, kakor na primer raz-pust tako zvane nevtralne katoliške akcije, ki jo je vodilo starešinstvo (seniorat). Zakaj »Hrvatska straža«, ko omenja »no obsojdo, ne navaja tudi teh dejstev?« — Kakor je znano, so Skomi, Kromi in Gromi deca zagrebskega nadškofa dr. Stepinca, dočim križarje pod vodstvom dr. Protulipca moralno in gnotno podpira sarajevski nadškof dr. Sarić. Ako je točno ono, o čemer piše duhovnik dr. Guberina, potem je bil na zagrebiški škofovski konferenci zmagovalac starec dr. Sarić nad mladenč-em dr. Stepincom!

ŠIRITE naročajte »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Curib, 11. januarja. Beograd 10. Pariz 14.65, London 21.6075, New York 431.375, Bruselj 78. 35, Milán 22. 72, Amsterdam 240.60, Berlin 174.05, Dunaj 80.95, Praga 15.15, Varšava 22, Bodovala 3.26.

O čem razpravljajo v Budimpešti

Angleške informacije o konferenci zunanjih zunanjih ministrov rimskega bloka

LONDON, 11. jan. br. Vsi londonski listi komentirajo sestanek zunanjih ministrov držav rimskega bloka v Budimpešti ter razpravljajo o pomenu in namenu tega sestanka. »Times« pišejo, da se vprašanje, ali bosta Avstrija in Madžarska sledile zgledu Italije in izstopile iz Društva narodov, danes že lahko zanika. Italija ima zaenkrat večji interes na tem, da Avstrija in Madžarska brezpogojno priznata režim generala Franca v Španiji. Grof Ciano bo pri budimpeštanskih razgovorih polagal važnost tudi na priznanje italijanske suverenosti v Abesiniji.

»News Chronicle« misli, da polaga Italija glavno važnost na pristop

Avstrije in Madžarske k protikomunističnemu paktu. V tej smeri gredo tudi prizadevanja italijanske diplomacije v Rumuniji in Jugoslaviji. J

Tudi vpliv Italije v Rumuniji je za enkrat še dvomljiv, ker je novi zunanji minister Micescu s svojim obiskom v Pra-gi ter s sodelovanjem na prihodnjem zasedanju sveta Društva narodov že pokazal, da se v tem pogledu znatno loči od italijanske zunanje politike.

Japonsko-kitajska vojna je požrla že dosedaj 870 milijard dinarjev

Uničujoče posledice vojne vihre na Daljnem vzhodu

SANGHAI, 11. jan. Gospodarski strokovnjaki so izračunali, da sta Kitajska in Japonska v prvih petih mesecih vojne oskodovali za okoli 20 milijard dolarjev. (870 milijard dinarjev). Japonska je izdala dosedaj okoli 6 milijard dolarjev, Kitajska pa 14 milijard. Od teh 14 milijard odpade 10 milijard na razrušene tovarne, zasebna poslopja in uničena posestva.

PARIZ, 11. jan. Uradno izjavljajo, da bo francoska vlada vsekakor protestirala pri japonski vladi zaradi bombardiranja poslopj francoskega katoliškega misijona v Nangiju, prestolnici Kvangsija. Japonska letala so poslopje bombardirala in je bil ubit en francoski duhovnik, eden pa ranjen.

Pariški atentati pojasnjeni

Po nalogu desničarskih zarotnikov jih je izvršil neki inženjer

PARIZ, 11. jan. Uprava javne varnosti je objavila, da so aretirali atentatorja na palačo Zveze industrijev v Parizu pri trgu Etiole. Aretirali so ga v Clermond Ferrandu. To je neki kemični inženjer, rezervni oficir, ki je delal v tamkajšnji veliki tovarni. Ime mu je Pierre Lecouty. 28 let star. Po nalogu organizacije »CSAR« (kutarjev) je vrzel v zrak poslopje v ulici Pressbourg Pomagal mu je neki Leon. Ta Leon je nato isto eksplozivno snov odnesel v ulico Boissiere in vrzel v zrak drugo poslopje. Po tem atentatu je z ženo pobegnil v nacionalistično Španijo. Vendar pa so ugotovili vse njegove podat-

ke. Bil je popreje vratar v hiši št. 64. v ulici Ampere, kjer so našli tudi veliko skladišče orožja. Njegovo pravo ime je Alfred Mahon in je star 30 let. S tem je pojasnjena serija zagonetnih atentatov v Parizu, ki so zbudili toliko razburjenja in ki so jih prvotno pripisovali komunistom. Sedaj je dokazano, da so tudi ti atentati delo desničarskih zarotnikov, ki so na ta način skušali pripraviti teren za svojo akcijo.

Notranji minister Dormoy je podal snoči zastopnikom tiska tole izjavo: Zadeva »CSAR« prehaja sedaj v novo dobo in atentatorji s trga Etiole so sedaj

znani. Od štirih so trije že aretirani. Vsi so člani znane teroristične organizacije. Kakor znano, je v soboto 11. septembra 1927 okoli 10. zvečer v razdobju nekaj minut prišlo do strašnih eksplozij in sicer v ulici Pressbourg in v ulici Boissiere. V prvi ulici se je porušila polovica palače generalne zveze francoskih delodajalcev, v drugi ulici pa polovica palače zveze kovinskih industrijev. Obe poslopji sta bili delno porušeni. Dva redarja, ki sta bila pri tam blizu v službi, sta bila ubita. Vsa Francija je soglasno obsodila to dejanje, vendar pa so se iz tega nato razplamtele strankarske strasti. Takoj drugi dan po teh atentatih sem ukazal policiji, da naj se ne ustraši nobene domneve in da naj

V Rusiji zopet zapirajo duhovnike

MOSKVA, 11. jan. Po vesteh sovjetskega tiska so v sovjetski Rusiji od konca novembra zaprli 21 škofov. Med temi zaprtimi cerkvenimi dostojanstveniki je tudi namestnik patrijarha Kruticki. Obtožnica jih dolži sodelovanja pri fašistični špijonaži in terorizmu. Med zaprtimi je tudi moskovski metropolit Krulov.

Arabski teroristi ubili angleškega arheologa

Jeruzalem, 11. jan. Kakor je bilo že objavljeno, so teroristi večeraj izvršili najgusnejši zločin. Ubili so znanega angleškega arheologa Starahya, ki je vodil dela pri izkopavanju starin. Oborožena tolpa teroristov je ustavila znanstvenikov avtomobil med Hebronom in arheološkim laboratorijem v Tel Ul Dusu. Roparji so prisilili starčka, da naj takoj slopi iz avtomobila in ga takoj nato ubili. Dva njegova pomočnika so pustili. Umrla znanstvenik je nedavno odkril celo antično trdnjavo, ki izvira še iz Jeremijeve dobe.

Predlog Ludloffa odklonjen

Washington, 11. jan. Na večerajšnji seji kongresa je bil odbit predlog senatorja Ludloffa. Pred začetkom debate je podpredsednik kongresa prečital spomenico predsednika Roosevelta, v kateri pravi med drugim: Tak dodatek ustavi bi popolnoma zavrl vse delo vsakega predsednika USA v zunanji politiki, drugim državam pa bi dajal vtis, da lahko brez kazni kršijo ameriške pravice. Prepričan sem, da pristajajo tega predloga iskreno verujejo v to, da bi ta predlog zaščitil USA pred vsemi vojnimi. Osebo sem pa prepričan, da bi tak predlog imel ravno nasprotno posledico.

Stavka francoskih zdravnikov

PARIZ, 11. jan. Zaradi nerednega izplačila pogodbenih honorarjev so zdravniki bolniških blagajn najprej zahtevali, da se jim za vsakega posameznega bolnika sproti plača honorar. Ker tega niso dosegli, so danes napovedali splošno stavko. Oskrbniki bodo le najtežje bolnike. Zahtevali so tudi posredovanje vlade.

Italijanski delavci za Nemčijo

Berlin, 11. jan. br. Uradno poročajo, da bodo po dogovoru, ki je bil te dni sklenjen med italijansko in nemško vlado, zaposlili prihodnjo sezono v Nemčiji večje število italijanskih poljskih delavcev. Prvi kontingent je določen na 20.000 delavcev. Zaradi tega bo omejena zaposelitev poljskih delavcev iz drugih držav. (S tem bodo prizadeti tudi naši Prekmurci, ki so v velikem številu zahajali na sezonsko delo v Nemčijo. O. u.)

Uradno vremensko poročilo

po stanju z dne 11. I. 1938.
Rateče-planica 870 m: —7, jasno, mirno, pršič, 100 cm.
Kranjska gora, 810 m: —8, barometer se dviga, jasno, mirno, pršič, 70 cm.
Vršič, 1501 m: pršič 130 cm.
Dolje-Mojstrana, 650 m: —3, oblačno, mirno, 3 pršiča na 35 podlage.
Bled, 510 m: —7, oblačno, 30 snega drsališče uporabno.
Pokljuka — Spohotel, 1500 m: —7, oblačno, 10 pršiča na 100 podlage.
Sv. Janez v Bohinju 530 m: —1, megleno, 5 južnega snega na 50 podlage.
Polzevo 620 m: —3, barometer pada, pooblačeno, vetrovno, smuka neugodna.
Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —2, oblačno, mirno, 20 pršiča na 70 podlage.
Rimski vrelce 530 m: —7, oblačno, mirno, 3 cm pršiča na 65 podlage.
Senjorjev dom 1522 m: —8, 10 pršiča na 145 podlage.
Pohorski dom 1030 m: —3, jasno, mirno, 15 pršiča na 40 podlage.
Ruška koča 1249 m: —4, jasno, vetrovno, 10 pršiča na 55 podlage.
Dodatno poročilo z dne 10. I. 1938.
Sv. Križ nad Jesenicami 1000 m: oblačno, mirno, 12 pršiča na 45 podlage.
Gorjuše 1000 m: +2, oblačno, mirno, 5 novega snega na 90 podlage.
Dom na Mrzlic 1110 m: pooblačeno, mirno, 10 novega snega na 50 podlage.

HERSAN CAJ

ODNEKULI dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.

POBOLJŠA pri arterijskih in srčnih boleznih, pri hipertenziji, pri sladkorni bolezni, pri revmatizmu in astmi.

ODSTRANJUJE motnje dobitivne in vasa dela ritma.

Dobiva se v vseh lekarnah!

Reg. S. br. 19530680

HEPSAL

Krik vojnih žrtev

Kaj obeta bodoči invalidski zakon — Skrajni čas, da tudi invalidi dobe, kar jim gre

Kranj, 10. januarja. Sedanji invalidski zakon iz l. 1929. je bil ustvarjen v znamenju največje strednje. Tedanjsa vlada je pri proučevanju izdatkov hotela prihraniti par sto milijonov Din na račun vojnih žrtev s tem, da je z novim zakonom gotovo število vojnih žrtev izbrala iz seznama prejemnikov pokojnine po prejšnjem invalidskem zakonu. Zato ni čudno, če se invalidi že vsa leta, odkar velja sedanji zakon, borijo za zboljšanje svojega gnetnega položaja. Na praznik 6. januarja je bilo v Kranju veliko zborovanje vojnih invalidov, vdov in sirot iz Goranske, na katerem je delegat iz Ljubljane g. Tomic izpriznil položaj vojnih žrtev od l. 1918. dalje, opisal slabe strani sedanjega zakona in očrtal tudi osnutke bodočega invalidskega zakona, ki leži pred zakonodajnim odborom v Beogradu. Ker je prav, da javnost zve, v kakšno obupno budo, revščino in pomanjkanje je pahnil sedanji invalidski zakon našeto vojnih poobiljencev, ki so nesposobni za delo, a ne prejemajo nobene pokojnine ali odškodnine za svoje izgubljene ude in zdravje, hočemo javnost nekoliko podrobneje informirati.

Od l. 1918. do prvega invalidskega zakona

Reparacijska komisija l. 1921 v Parizu je našla 136.000 padlih bojevnikov iz Srbije in Crne gore, vojnih žrtev (vdov, sirot in staršev) pa 350.000. — Slovenija, Hrvaška, Slavonija, Banat, Bačka, Dalmacija, Hercegovina in Bosna kot dežele bivše Avstro-ogrske tu niso bile vštete. To štetje je komisija izvedla za odmero vojne odškodnine. L. 1921 je bilo po zapisnikih v Sloveniji 32.000 vojnih žrtev (invalidov, vdov, sirot in staršev). Največ žrtev je dala soška fronta. L. 1922 je bil prvi zdravniški pregled vseh vojnih žrtev za vso državo. Prijavljenih in pregledanih je bilo 134.000 vojnih invalidov. 1. julija l. 1924 je prejelo invalidno 67.244 invalidov in 149.640 vojnih vdov, sirot, staršev in civilnih žrtev. Na leto se je za te vojne žrtve izdalo 337 milijonov 956 tisoč Din. V novembru l. 1925 je bil v Narodni skupščini izglasovan prvi invalidski zakon. Bilo je takrat 273.010 priznanih vojnih žrtev. Pri sodiščih se je reševalo še 70.000 prošenj invalidov, 90.000 vojnih žrtvam pa je socialno ministrstvo pokojnino ustavilo. Po teh zapisnikih je bilo v Jugoslaviji vseh vojnih žrtev 433.010 z 1.050.000 rodbinskih člani. K tem pa niso pristeli 10% in invalidi in oni z davkom nad 20 Din, čeprav je država zanje prejela osebo odškodnino.

Drugi invalidski zakon iz l. 1929.

Enajsto leto po narodnem osvobođenju l. 1929 je bil invalidski zakon iz l. 1925 zamenjan z novim. »Radi štednje« je izmed 216.640 pravno priznanih vojnih žrtev izgubilo zaščito in priznanje 143.310 ali dve tretjini. Od 337.956.000 Din so se pokojnine znižale na 104 milijone. Pregled superarbitražne komisije je ugotovil le še 74 tisoč 300 invalidov in ostalih vojnih žrtev, med njimi v Sloveniji le 5.234 izmed 32.000 v l. 1921. Zakon iz l. 1929 je črtal: 1) bolnike z bojišče; 2) vse, ki plačujejo nad 120 oziroma 170 Din davka; 3) vse civilne, vojaške žrtve; 4) starše, ki jim še en sin živi, kljub morebitni izgubi petih sinov; 5) bojevniške do 30% invalidnosti; 6) vse kogar, kdor je bil le en dan zaprt, čeprav je slep ali brez nog. Pokojnino invalidom po tem zakonu so znašale le 1% državnega proračuna. V 12 letih je država prejela na osebnih vojnih odškodninah 6.500 milijonov Din, izdala pa je za vojne žrtve le 2.700 milijonov. Dolguje jim torej še 3.800 milijonov. S tem denarjem sta se okoristila državna uprava in narodno gospodarstvo.

Kako vse drugače je urejeno invalidsko vprašanje drugod, nam pove naslednja primerjava. V Franciji je vsak državljan obremenjen s prispevkom za preskrbo vojnih žrtev 30.30 švicarskih frankov na leto, pri nas pa 0.52 švicarskega franka. Tako smo našli vse krivice, ki so bile priznane vojnim žrtvam.

Za pravičen invalidski zakon

Zato je prav, da se za 20 letnico svobodne jugoslovenske države uveljavijo novi izboljšani invalidski zakon, ki bo pomenil najlepše priznanje tako padlim junakom, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo, kakor vsem še živečim vojnim žrtvam.

Predsednik vlade je na nekem zborovanju sam izjavil, da se morajo krivice popraviti v najkrajšem času. Decembra lanskega leta je bila imenovana komisija za sestavo načrta novega zakona, v kateri je zastopano tudi »Udruženje vojnih invalidov«. Minister za socialno politiko Cvetković je izjavil, da se mora stari zakon popolnoma ukiniti in napraviti načrt za res socialen in pravičen zakon ne glede na višino izdatkov. Udruženje, ki je že prej predložilo svoj načrt, je po navodilih komisije in ministrstva napravilo nov osnutek, ki ga je komisija že več kot polovico osvojila. Baje je tudi že finančni minister pristal na budžet invalidskega zakona, ki bo znašal okoli 500 milijonov dinarjev.

Glavne smernice novega zakona

Načrt zakona temelji na osnovi narodnega invalidskega fonda, ki bi prevzel vse

oskrbo invalidskih pokojnin po načinu delavskega socialnega zavarovanja in čigar nosilec in reprezentant bi bila invalidska organizacija. V ta fond se bodo poleg državne dotacije stalele razne monopolske in prometne davčine, prispevki loterije, različnih predstav in podobni dohodki. Ker ima narodni invalidski fond že nekaj premoženja v realitetah in denarnih vlogah, bi se to vprašanje lahko hitro in sigurno rešilo. Fond bo imel samostojno upravo, katere podružnice oziroma poverjenstva prevzame po pokrajinah »Udruženje invalidov« kot popolnoma službeni organ.

Pravice in prejemki članov

V bodoče bo moral biti organiziran vsak invalid, vdova ali sirota. Članarina se bo odtegnila od prejemkov pokojnine. Zdravljenje invalidov bo brezplačno za vse bolne, za družinske člane pa v primeru siromašnosti. Načrt zakona deli vse invalide v 10 skupin od 20% do 100% odstopnih z dodatkom temeljna pokojnina znaša pri 20% 120 din, pri 30% 180 pri 40% 240, pri 50% 280, pri 60% 360, pri 70% 420, pri 80% 480, pri 90% 540, pri 100% 600 in pri 100% z dodatkom 900 din. Za družinske člane so določene posebne doteke, ki se ravna po draginskem razredu in znašajo v najnižjem draginskem razredu desetino invalidnine, v najvišjem pa šestino. Rodbinska pokojnina za vdovo znaša 100 din na mesec, za vsakega družinskega člana pa 120 din. Doklade se zopet odmerjajo po draginskih razredih in znašajo 150 do 60 in 120 do 40 din. Te doklade za družinske člane pa se procentualno zmanjšujejo pri davkih, ki znašajo nad 150 oziroma 200 din. Pri davku do 150 din se doklada ne zniža, pri davku od 150 do 200 din pa zmanjša do 50%. Približno enako pokojnino dobijo starši padlega in celo bratje in sestre, če je bil tedaj njihov hranilec. Vsak član dobi po 60 din pokojnine. Temeljna pokojnina za vse vrste navedenih vojnih žrtev je predvidena ne glede na davčni cenzus, do čim so doklade po cenzusu omejene. Do 200 din letnega čistega neposrednega davka so doklade, seveda procentualno zmanjšane, če določene, pri davku nad 200 din pa odpadejo.

Odkup invalidnine ne bo več mogoč, za nadomestilo pa bo brezobročno posojilo, ki se bo krilo z odtegljem tretine invalidnine z doklado v svrhu amortizacije. Zeleniška vožnja za zdravljenje in ortopedijo je brezplačna, drugače pa polovična. Po načrtu novega zakona bi invalid izgubil svoje pravice, če zakrivi veliko hudo delo, slabo ravna z družino ali nemoralno živi, vendar pa dobi njegova družina, če je siromašna, še vseeno tretjino invalidnine. Kot pogrebna se izplača še tromesečna invalidnina.

Posebni privilegiji

Organizacija in posamezni invalidi dobijo izključno pravico do koncesij za trafike in uživanje prvenstveno pravico pri nekaterih drugih koncesijah. Ako se taka koncesija podeli invalidu, se mora ta pogodbeno obvezati, da bo plačeval narodnemu invalidskemu fondu določeno odškodnino. Podjetja bodo morala vsake 3 mesece javljati upravi fondu, koliko invalidov imajo zaposlenih. Če to število ne bo ustrezalo, bo uprava fondu predpisala število in sicer v višini do 50% uslužbenec. Če jih podjetje ne bo hotelo sprejeti, bo za določeno število moralo plačevati polno mezdo v nar. inv. fond.

Razsodišče in prevečba članov

Spore bodo reševala kot prvo instanca invalidska razsodišča vsa okrožna sodišča, drugo instanca pa vrhovno invalidsko sodišče v Beogradu. Člane razsodišča imenuje narodni invalidski fond, minister za socialno politiko in invalidsko udruženje. Invalide in vdove, katere priznava sedanji zakon iz l. 1929 bo na nove prejemke prevečala finančna direkcija in se jim ne bo treba prijaviti. Prijavit se bodo morali le oni, ki so bili reducirani ali pa so zamudili vse prijave. Kdor se ob nastopu novega zakona ne bo prijavil, mu je dan še rok 18 mesecev, vendar prejemkov za nazaj ne bo dobil. Pregledna komisija bo sestavljena po predlogih fonda, ministra za socialno politiko in invalidskega udruženja. Za poslovanje in ustroj narodnega invalidskega fonda se bo izdal poseben pravilnik.

Kdaj bo novi zakon uveljavljen

Ker vlada v merodajnih krogih precej optimistično razpoložena, odločilna je le še beseda zakonodajnega odbora, je pričakovati, da bo novi zakon uveljavljen vsaj z novim proračunskim letom. Delegati invalidske organizacije bodo imeli 23. in 24. t. m. v Beogradu plenarno sejo in bodo v potrebi pri vladi že urgirali, da se invalidsko vprašanje vsaj po 20 letih reši pravično, kar so druge države — tudi nemška — že davno storile.

MORNARJI IN RESNICA

Kar je priletela topovska krogla, odtrgala našemu krmarju obe roki in nogi in ga odnesla v morje. K sreči je znal dobro plavati.

Koncert UPZ

Učiteljski pevski zbor je moči po daljšem presledku zopet nastopil in takor je pri tem zboru že tradicija z zanimivim, sodobnim sporedom, na katerem so bili zastopani avtorji Grbeč Svaba, Ukmar, Matelič-Ronigov, Oster, Milojević in Adamič. Delu Učiteljskega pevkega zbora se imamo v nemali meri zahvaliti, da je današnja naša šolska produkcija, kljub vsem individualnim in kvalitativnim razlikam avtorjev, še vedno dovolj močna in slasi, da predstavlja velik korak naprej v primeri s tvorbo poppretekle dobe na tem področju. Sentimentalnosti so se pač že vsi razneji avtorji odkrili, v ospredje je stopil problem objektivnega izražanja in problem forme. Politon, mnogokrat limitirčen naša skladanja nudi komponistu dovolj prilike, da razširi formo (tudi če je besedilo kratko), vendar tiži v tem konstruktivizmu nevarnosti, da izgubi skladba na intenziteti in zgoščenosti izraza.

Tej nevarnosti se ni mogel pravi izogniti Svaba, ki je napisal otečen zbor »Kako je bilo Tebi Marija lakrat...« zvočnomo epsko zamovaje linije z dramatičnimi mesti. Ukmarjeva skladba »Mati Marija« je statično delo, v katerem je polifonija bolj navidezna. Glasovi se motajo vse preveč okoli istih tonov, kar utinkuje pri tako razsežni skladbi monotonost. Tej statiki je v marsičem kriv Klopčičev tekst, ki je vsebinsko gotovo zanimiv, a v tej obliki slabo verificirane proze kaj šiba opora za skladatelja. Mateličeve »Roženice« so himna istrskemu ljudskemu instrumentu in nov dokaz tvorne potence tega tihega delavca, ki uterjaja na polja istrske ljudske pesmi dela velikih oblik, ki so doznana v celoti in detajlu. »Tri belokranjske« so kratki, ostro začrtani zbori izpod peresa Slavka Osterca, ki zna tak »drobič« kar iz rokava strelati in ki ne zgrajajo svojega učinka. Spominu Adamiča se je zbor oddolžil z dvema zboroma, ki kažeta vso suvereno pokojnikja v ustvarjanju vokalnih del.

UPZ je posvetil vse svoje moči izvedbi težkega programa, a žal mu niso neugodni delovni pogoji dopustili, da bi nastopil v taki formi kot običajno. Številčno nesorazmerje med ženskimi in moškimi glasovi, še bolj na utrujenost, so zmanjšali kvaliteto reprodukcije. Vendar pa želimo UPZ, ki ga uspešno vodi g. M. Pertot, kmalu zopet slišati.

Fr. Šturm

Nezgodna s tovornim avtomobilom

Strigova, 11. januarja. V soboto ob 18. se je pripetila na banovinski cesti med Čakovcem in Ljutomerom huda nesreča. Tovorni, tritočinski avtomobil lasti Imre Hampanerja od Sv. Helene pri Čakovcu je krenil proti Radencem po slatini. Natovoren je bil s praznimi steklenicami. Ko je prišel mimo Lapšine v našo banovino, je privozil na manjši klanc. Šofer je sicer avtomobil zavrl, toda na spolzki in polledeni cesti je avto epodneslo, da se je zasukal, nato pa prevrnil ter se zakotalil po levi strani ceste v 6 m globok jarek. Na avtomobilu so bili Hampaner in dva fanta, ki so po tudenem naključju ostali nepokodovani in so se nazlo izkibacali izpod prevrženega avtomobila.

O nezgodi je bil obveščen trgovec Lölbi v Čakovcu, ki je pohitel z dvigalom in več delavci na pomoč. Po precejšnjem naporu so prevrženega avto dvignili in spravili na cesto. Sveda se je avtomobil precej razbil. Količeno ima nosilno vzmet na prednjih kolesih, poškodovana je tudi karoserija, tako da ima lastnik precejšnjo škodo.

Klubiški dan jeseniškega »Bratstva«

Jesenice, 10. januarja. V nedeljo dopoldne so se vršile tekme članov v teku na 15 km. Nastopilo je šest tekmovalcev.

Prvo mesto si je priporil Pogačnik Tone s časom 0.59.24, II. Černe Janez 1.01.10, III. Černe Janez 1.16.10. Med člani je tekmoval tudi olimpijec Zemva Lovro, ki pa se ni pustil zamakovati. Njegov čas je veliko boljši od ostalih. Tekem se je udeležil tudi znani športnik Črnobori, ki je vozil 1.06.11. Proga je bila srednje težka ter premalo vidna, ker so markacije zbrisali tik pred tekmo znani zlikovci.

Juniorji — tek na 5 km — 7 tekmovalcev. I. Berce Andrej 0.31.34, II. Pogačnik Jože 0.32.14, III. Černe Albin 0.33, IV. Brun Slavko 0.33.21, V. Pogačnik Izidor 0.34.15, VI. skupina: 6 tekmovalcev.

I. Werge 0.05.35, II. Brun Dušan 0.06, III. Prištok Radko 0.06.25.

Ob 13. uri se je na povečani klubiški skakalnici vršila tekma v skokih.

Člani: Zupan Ivan 108 točk, M. Razinger Tone 101.9, II. Pogačnik Tone 88.5 točk. Izven konkurence je skakal olimpijec Pratek Ciril, ki je dosegel 106.8 točk.

Juniorji: Bukovnik Leon 108 točk, II. Razinger Lojze 102.50, III. Brun Albert 100 točk.

Tekme so pokazale, da »Bratstvo« razpolaga z odličnimi tekmovalci, toda število članov-tekmovalcev je nekoliko prezidno. »Bratstvo« klubu primanjkuje denarnih sredstev za smotno vzgojo mladine, med katero so moči, ki se bodo v doglednem času pri pomembnejših tekmah lahko povzpale na višja mesta.

Iz Ptujja

Mraz popušta. Dočim je pritiskal v nedeljo dopoldne še prav oster mraz, da je bilo vse v ivju, je popoldne že znatno popustil in je celo malo deževalo. Temperatura se je dvignila nad ničlo, pozneje pa je začelo snežiti in je zapadlo dobrih 15 cm snega. Smučarji se že veselijo, ker upajo, da pridejo sedaj tudi oni na svoj račun.

Polari. V zadnjem času sta bila v našem okraju kar dva požara. Prvi je izbruhnil na gospodarskem posestvu posestnika Ivana Predikake iz Sv. Lovrenca na Dr. p. kateremu je ogenj popolnoma uničil poslopje z vso zalogo poljskih pridelkov. Škoda se čeni okoli 40.000 din. Drug ogenj je izbruhnil pri posestniku Mariji Lajh v Botkovcih v Slov. gor. Zaradi slabega dimnika se je vnela streha na hiši in ogenj se je prenesel tudi na gospodarsko poslopje. Obe poslopji sta zgoreli. Škoda se čeni tudi tu na 40.000 din.

Bilanca tujkega prometa v letu 1987. Po podatkih prijavnega urada je v letu 1987 obiskalo Ptuij 2302 tujcev, od katerih je bilo inozemcev 887 in sicer iz Avstrije 633, iz Nemčije 70, iz Šve 57, iz Italije 49, iz Madžarske 29, iz Švice 14, iz Anglije 8, iz Belgije 6, iz Grčije 3 in iz Francije in Poljske po 1.

Odkod nenadna izprememba vremena?

Severni nizki pritisk je odrazil angliške visoke depresije

Ljubljana, 11. januarja. Izprememba vremena, kakršne smo doživeli pred kratkim, so vsekar toliko zanimiv pojav, da ga je vredno pogledati pobližje. Od občutnega mraza, kakršnega smo imeli še v dneh od 4. do 8. t. m., smo dne 9. t. m. skočili nenadno na — 6, dne 10. t. m. pa celo že na — 0,8, to v mestu Ljubljani.

Se dne 4. t. m. je po vseh severnih krajih (v Avstriji, Nemčiji, Angliji) pritiskal nov mraz, tako da so pisali v raznih vremenskih opazovalnicah že — 15 do — 30. Znana vremenska opazovalnica Sonnenbich v Avstriji ga je zaznamovala tega dne — 30. V teh dneh je ležala nad Rusijo in Anglijo visoka depresija. Važno je, da se je medtem pojavila med Spitzbergi in Skandinavijo nizka depresija.

Kljub temu, da se je dne 5. t. m. ta skandinaviska depresija močno uveljavila, ojačala in pričela oglašati obe nizki fronti, rusko in angleško, je mraz po vsem severu pritiskal z nezmanjšano občutljivostjo. Mrzli val se je zelo občutno pojavil celo v Italiji, tako da so beležili tega dne v Florenci — 9, v Rimu pa — 5.

Dne 6. t. m. pa se je v severnih krajih pojavila že temeljita izprememba. Severna nizka depresija je postala tako zmogovita, da se je jedro visokega pritiska, ki je več dni ležalo nad Anglesko, pomaknilo proti jugu. To je odprlo pot morskemu zapadnemu ozračju proti vzhodu, najprej preko Nemčije, kjer so se pokazale kaj krepke izpremembe. Temperatura se je jela po vsem severu dvigati in nobo se je vse proti zapadu pooblačilo. Mestoma je pričelo snežiti.

Imenovani severni nizki pritisk je pač

Zasledovani tatovi in vlomilci

Ljubljana, 11. januarja. Orožniki in drugi varnostni organi zasledujejo že nekaj časa zamenjano 36letnega Hanrika Oblaka, po rodu iz okolice Idrije, po policijsko zidarskega pomočnika brez stalnega bivališča. Kakor navajajo orožniki v svojih poročilih, se kladi od kraja do kraja, uganja razne pustolovščine in krade, kar mu pride pod roko. Večkrat se pridruži tudi ciganskim tolpom, s katerimi potuje po vaseh, nato pa jih zopet zapusti in se preživlja za svojo pest. Pred dnevi se je zgasil pri miniarju Antonu Maroltu v Zg. Bosnici pri Trebeljovem in izvalil od njega majhen, zeleno pleškan vozček, v katerega je vpregel malega bosanskega konjčka, ki ga je imel s seboj. Oblak je natvezil Maroltu, da ima nekaj opravkov v okolici Ljubljane in da se kmalu vrne, česar pa se ne ni storil. Najbrž je konja in poverljivi voz neke prodal. Da je prišel tudi do konja na neupošten način, je zelo verjetno, saj pa se znano v kakih okoliščinah. Konj, ki ga je imel s seboj, je rdeče dlake in po čelu belolast. Zasledovani pustolovec šepa, je srednje postave in mu manjkata na desni roki dva prsta.

Drznega vloma v loško poslopje v Pečah nad Moravcami o čemer smo poročali, sta osumljena brata Ciril in Lojze Štehan, ki sta doma iz okolice Litije. Oba sta že večkrat sedela v zaporih in sta znana vlačugarja in delomrzneža. Po vlomu sta oba neznanu kam izginila in ju orožniki doslej še niso mogli izslediti. Preden sta izginila iz kraja, so ju videli še v gozdu blizu Peč, kjer sta odložila nekaj plena z namenom, da prideta kasneje ponj, a so perilo in obleko, ki je last Šolskega upravitelja iz Peč, našli prej že ljudje, ki so na to opozorili orožnike.

Ljubljanska policija je bila obveščena, da sta se pritepla v Slovenijo neki Janoš Kervarič, po poklicu slikarski pomočnik, star 24 let, doma iz Erda na Madžarskem, kjer živi tudi starši, in 27letni Gula Fanješ, po poklicu slaščičarski pomočnik, prav tako iz Madžarske. Oba sta nevarna vlomilca v blaginje, ki sta jih poslednji čas navrtala po raznih krajih za mejo, nakar sta se umaknila na Hrvaško in se nato, kakor kažejo sledovi, podala v Slovenijo, kjer bosta skušala najbrž nadaljevati svojo zločinsko obrt. Vlomitec, ki dobro obvladata srbohrvatski jezik, nasloplata navadno zelo spratno in elegantno. Kervarič nosi debelo okvirjena očala ter se rad poslužuje izmišljenih tmen kakor Istvan Opa. Fanješ pa nastopa navadno pod imenom Istvan Darogov.

V vasi Detrov pri Sv. Krištofu nad Laškimi je bilo vlomljeno v stanovanje elektromontarja Maksa Kranjca, ki mu je bilo odnešeno več obelke, kakor nov suknjič, črn površnik, rjava športna obleka, modra obleka, kratak siv suknjič, par novih čevljev in nekaj perila v skupni vrednosti okrog 3000 din. Kot storilca zasledujejo dva mlada popotepina, ki sta se že nekaj dni potepala po hribovskih vaseh in prosjčila. Oba sta govorila hrvaško.

Kino Sloga — Tel. 27-30

predvaja danes veselo in zabavno robinzonado

Peter v snegu

z malo in priljubljeno Traudi Stark v naslovni vlogi — V glavnih vlogah Liane Haid in Paul Hörbiger
Predstave ob 16., 19.15 in 21. uri

Iz Maribora

— Drevi poljski balet. Zanimanje za nastop poljskega baleta je veliko. Ni tudi čudno, saj je balet Parnell povsod željalne uspehe. Vstopnice so že skoraj razprodane. Priporočila se, da si obiskovalci vstopnice takoj priskrbe in da pridejo po rezervirane vstopnice že k dnevi blaginji, da zaradi na vala drevi ne bo zamude.

— Za Zupaničevce 60letnico pripravila mariborsko gledališče njegovo odlično »Venoniko Deseniško«. Uprizoritev bo v kratkem.

— Se v drugi tovarni: 3 dni dela na teden. Včeraj smo poročali, da bodo v tekstilni tovarni Doktor in drug delali samo 4 dni na teden. Sedaj pa je doletela ista, če ne še huja nesreča tudi delavstvo tovarne Thoma. Vodstvo je javilo, da bodo odslej delali le tri dni na teden, nekaj delavcev pa lo odpuščenih in to vse zaradi »pomanjkanja naročil«. Tako bo mnogo družinskih očetov zaslužilo odslej samo 100 din štirinajsturno. Razumljivo je, da mora delavstvo pod tako takega udarca obupati. Ali res ni pomoci? Gospodje zdramite se! Sedaj se izkažite in pomagajte trpečemu delavstvu!

— Gledališče. V četrtak zvečer bo razprisa »Cvrčka za pečjo«. Predstava je za red C. — Zopet je izginila mladenka. Nedavno smo poročali o izginotju neke mladenke in sedaj je polje prijavljen že nov slučaj. Delavec državnih železnic Ferdinand Kožar iz Jan Kolarjev ulice 5, je vse obupan prijavil policiji, da je pred dnevi neznanu kam izginila njegova 16letna, dobro razvita hčerka Stefka. O njej manjka vsaka sled.

— Slab dan za smučarje na Pohorju. Mnogi smučarji so se zelo veselili nedeljskega izleta na Pohorje. Toda bili so neprijetno presenečeni, ko jih je zajela gosta megla, da niso videli niti korak naprej. Smučarji so bili prisiljeni ostati ves dan v kočah. Šest smučarjev iz Maribora se je v megli izgubilo, tako da se še v ponedeljek niso vrnili s Pohorja. Take megle na Pohorju niti najstarejši ljudje ne poznajo.

— Harakiri nesrečno zaljubljenega. Pri Sv. Duhu je 19letni delavec Ivan Peklar že deli časa misliti na samomoru. Bil je nesrečno zaljubljen. Včeraj je obupal in si zabodel nož v trebuh. Toda ljudje so mladeniču takoj prišli na pomoč in ga spravili v mariborsko bolnico, kjer so zaljubljenca rešili življenje.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 11. januarja katoličani: Higin, Skof, Božidar

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matice: Beli Jorgovan
Kino Ideal: Lepi dnevi
Kino Union: Gasparone
Kino Sloga: Peter v snegu

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded, Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Izpod sita

Cedalje manj je v našem že itak pustem in praznem duhovnem življenju dogodkov, ki bi jih bilo vredno zabeležiti. V naših razpradah kulturnih razmerah, v prehodni dobi, ko so potisnjeni zdravi, močni intelekti daleč v ozadje, v ospredju pa stoji duševni slabost, ljudje druge in tretje vrste z vsemi svojimi značilnimi lastnostmi, se človek ne sme čuditi, da je duhovno življenje z vsemi svojimi pojavi tako obupno klaverno. Le redko pošte v to žalostno temo žarek upanja, da pod morečo navlako naših dni se kije in diha zdravo življenje. Tak žarek je bil pošljal tudi iz znane katoliške literarne revije »Dom in svet« in prav zato, ker je bil pošljal, je jugoslovanska knjižarna sporočila naročnikom, da je ta revija ustavljena, češ, da v nji objavljene trditve niso več v skladu z načeti Katoliške tiskovne družbe.

Na prvi pogled se mora človek čuditi, da je bil »Dom in svet« ustavljen zaradi nekakšnih, načelom Katoliške tiskovne družbe nasprotujočih trditve. Toda zadnji urednik »Dom in svet« prof. France Kobler je napisal za 50 letnico revije tele besede: »V svobodi je pogum do zadnje resnice, do tiste, ki je navadno skrita pod površino. Zato je vrednost dušne prostosti v tem, da se moraš stvarjem priklopiti do dna in da nisi odrešen že s samo absolutno doktrino.« In v tem grmu tiči zajec. »Dom in svet« se je pregrešil zoper načela Katoliške tiskovne družbe lani spomladi, ko je objavil članek prof. Kocbeka o razmerah v Španiji in o pravem ozadju španske državljanske vojne. Ta članek je dvignil v naši javnosti mnogo prahu in je no je pokazal resničnost pregovora, da ravnica v oči bode.

Prof. Kocbeka članek in prof. Koblerov uvodnik sta dala torej neposredno pobudo Katoliškemu tiskovnemu društvu, da »Dom in svet« ustavi. Škoda, da pa pri nas zaenkrat ne prenese k temu žilnemu pojavu potrebnega komentarja. Sicer se pa lahko tolažimo, da brez komentarja ne bo ostal, kakor ne bo ostala oseba »Dom in svet« brez pospeševalnega vpliva na razkol duhov okrog Katoliške tiskovne družbe.

DNEVNE VESTI

* Zveza kulturnih društev v Ljubljani poroča, da ne bo priredila nameravanih ekskurzij na svetovno razstavo v Pariz, ker je francoski senat definitivno sklenil, da se svetovna razstava ne podaljša.

— Dve nesreči in žrtve poledice. V bolnico so sredi popoldneva 2letno delavčev hčerko Marijo Stojčevico iz Tacna pod Šmarno goro, ki je padla na štedilnik ter se hudo opokala po rokah in nogah. Posesnikov sin Janez Čvartar iz Vasi nad Medvodami je padel s stavbnega odra in si zlomil levo ključnico. Zaradi poledice se je večeraj in danes ponesrečilo več ljudi. Skupno so sprejeli v bolnici le dni okrog 30 žrtev poledice.

— Potres v Mostarju. V nedeljo so žutili v Mostarju precej močan potresni sunki. Škode polne ni napravil, pač so se ga pa ljudje hudo ustrašili.

— Samomor upokojenega kapitana. V Zagrebu se je večeraj popoldne ustril upokojeni kapetan Ivan pl. Jelenc. Življenje si je končal na pokopališču. Vse kaže, da so ga rognale v smrt težke gnojne razmere.

— Na begu ubit razbojnik. V nedeljo ponoči je bil v Zablajskem blizu pri Predavcu na Hrvaškem ubit zloglasni razbojnik Stevo Bikanec, ki je v noči od 5. na 6. decembra v Sv. Petru Črncetov umoril staro Bakko Jakčin in ji ukradel 30.000 din. Poleg tega je bil osumljen še drugih zločinov. Ko so ga orožniki vodili v zapor, jim je hotel pobegniti, pa so ustrili za njim in ga zadeli. Tako da je obšel na mestu mrtve.

— Zborovanje zdravnikov nemške narodnosti. V Odzaci so zborovali v nedeljo zdravniški nemške narodnosti iz vse naše države. Razpravljali so o že obstoječih zasebnih nemških zdravstvenih združenjih, ki naj bi se povsem preuredile, da bi ne bile dostopne samo premožnejšim slojem, temveč tudi občanom, posebno pa poljskim delavcem. Poleg tega so razpravljali tudi o ustanovitvi nemške bolnice.

— Nehote ubil sestro. V nedeljo se je pripetila v Utinju pri Karlovcu težka nesreča. 17letni Miloš Ivošević je v prazničnem razpoloženju streljal s puško. Ko je v sobi puško nabijal se je nenadoma sprožil in strel je zadel v sestro Ivoševićovo 10letno sestrico Milico, ki je bila takoj mrtva.

KINO IDEAL

Simone Simon

v prekrasnem vefilmu

Lepi dnevi

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

— Smrti dekleta v plamenih. V vasi Škakovcu v Bosni se je pripetila v nedeljo težka nesreča. Kmet Mijo Čička je odšel z doma, zapustivši ženo pa po vodo. Doma je ostal samo 6letni Čičkov sinček Alja. Približno se je peči, da se je vnela na njem ožetka. Ko je prišla mati domov, je našla otroka že v plamenih. Dobil je tako hude opekline, da je izdihnil.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, južno vreme. Večerja je snežilo v Zagrebu in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala na Rabu in v Splitu 7, v Beogradu 5, v Mariboru 4,7, v Ljubljani 2,8, v Zagrebu 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 751,6, temperatura je znašala 1,0.

KINO UNION, Telef. 22-21

Danes neprekinjeno poslednjič!

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

GASPARONE

MARIKA RÖKK in JOH. HEESTERS

JUTRI NOV SPORED!

Vesela in zabavna opereta

Kraljev tenor

»Poštni kočijaž iz Lonjumeau«

WILLY EICHBERGER, LEO SLEZAK, LUCIE ENGLISH

— Dobava premoga. Banska uprava dravske banovine razpisuje dobavo 200 ton premoga-kosovca z najmanj 4500 kalorijami. Ponudbe naj se predlože do 22. t. m. ekonomatu. Natančnejša pojasnila se dode v ekonomatu banske uprave, Bleiweisova cesta št. 10, soba št. 33.

— Sejum za kmetijstvo in konje. V Veroni (Italija) se bo vršil 42. veljačnjem za kmetijstvo in konje od 18. do 21. marca.

Iz Ljubljane

— Iz ljudske univerze v Ljubljani. V sredo, 12. t. m., bo predaval profesor Albin Zalaznik o »Problemu življenja z vidika evdalmonizma«. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani filharmoničnega društva, Kongresni trg. Vstop prost.

— Iz Odnosa matere do dozorevajočega otroka je naslov petemu predavanju iz tečajja »Vzgoja matere«, ki bo v četrtek, 13. t. m. točno ob 20. na šentjakobski soli. Predava ga Pavla Hočvarjeva. Vsakdo dobrodošel!

— Iz Dobrodelne prireditve ljubljanskih obrtnikov. Obrtniško društvo v Ljubljani izvršuje poleg stanovskih tudi naloge socialnega skrbstva. Mnogo naših obrtnikov ostane v starosti brez sredstev in vsake podpore. Dandanes je žal vsem obrtnikom, ki izpolnjujejo vestno svoje dolžnosti do države in bližnjega, na starost pripravljene beraška palica. Zato Obrtniško društvo v Ljubljani zbira sredstva, da lahko vsako leto na praznik sv. Jožefa obdaruje najprejnejše ljubljanske obrtnike, njihove sramežljive družine in zapuščene sirote obrtniških družin. Da opozori tudi široko javnost na svoje človekoljubno delo, preteja vsako leto svoje tradicionalno obrtniško zabavo. Tudi letos bo ta prireditev v soboto 15. januarja v vseh prostorih Kazine. Ljubljanski obrtniki hočejo tudi z javnimi nastopi pokazati svoje sposobnosti pri obrtniškem delu. Zato bo letosnja prireditev zopet lepa manifestacija obrtniškega okusa in sposobnosti. Podprajte idealna stremeljenja naših zavednih ljubljanskih obrtnikov!

— Iz Obsodba zaradi »Pohoda«. V soboto 8. t. m. je bila pred okrožnim sodiščem pod predsedništvom dr. Kokalj razprava zaradi »Pohoda« proti uredniku lista Franci Kokolju in še sedmim drugim obtožen-

cem po čl. 4. zakona o zaščiti javnega reda in varnosti države. Obtoženi so bili France Kokolj, na 4 mesece strogega zapor, Zdravko Deleja na 3 in Anton Osovnik na 2 mesece zapor, vsak razen tega še na 300 dni globe osumna na 5 dni zapor. Kazni so bile izrečene nepogojno. Proti sodbi je prijavljen priziv.

— Iz Seje o oficirskem plesu ljubljanske garnizije. Večraj smo poročali o sijajnem oficirskem plesu ljubljanske garnizije v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Med imenovanimi številnimi povabljenimi gosti in predstavniki javnosti so po pomoči izostala imena nekaterih vidnih predstavnikov našega javnega in gospodarskega življenja. Plesa so se udeležili tudi predsednik ljubljanskega veljačnjem g. Fraj Bonaf, avstrijski generalni konzul dr. Schmidt, min. prof. dr. Kanský, predsednik odvračilne zbornice dr. Zirovnik, predsednik notarske zbornice dr. Kuhar, predsednik apotekarske zbornice mag. Leustek, predsednik banovinskega odbora Rdečega križa dr. Krejčič in predsednik krajevnega odbora dr. Felčič, predstavniki vojnih dobrovoljcev Vinko Sirc in Lorger, invalidskega združenja Matko Stefe, ruske oficirske zveze general Bogojevski, Ruske Matice prof. Spektorski, starokatoliške cerkve župnik Ferdo Lavrinec in evangelijske cerkve pastor dr. Schaffer, nadalje inž. Ferlic za Kmetijsko družbo, Anton Pire za glavno carinarnico, inž. Srečko Božič za direkcijo šum, Dragotin Banjac za DHB, dr. Vrbaič za Prvo hrvaško štedionico, podžupan dr. Ravnhar, mestni fizik dr. Ruš in drugi.

— Iz Delavski pravečni večer »Vzajemnost« in »Zarjec« bo v soboto 15. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Na večer bo sodelovalo društvo »Vzajemnost« iz Dobruj pri Ljubljani. Na sporedu bodo pevske, godbene in dramatizirane točke najboljše vsebine. Upriporjena bo Upton Sinclairova enodjanka »Vlomilec«. K prireditvi, ki jo nudila razvedrilo in pouk, vabimo vse prijatelje in prijateljice teh naših ljubljanskih prireditev.

— Filozofsko društvo in Društvo za pravno filozofijo in sociologijo bosta priredila v soboto 15. t. m. predavanje o filozofskih osnovah prava in čisti pravni filozofiji. Predaval bo g. univ. prof. dr. L. Pitanič. Predavanje bo ob 6. večer v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

— Iz Dar mestnim revežem. G. Franjo Novak, trgovec z manufaktur na Kongresnem trgu v Ljubljani, je nakazal mestnemu socialnemu uradu 500 din, kot prispevek za zimsko pomoč. Mesto venca na grob pokojnega Očka Alojzija je daroval g. Maklar Rudolf, trgovec iz Jernejeve ulice 35, življa za mestne reveže v vrednosti 100 din. Mesto poglavarstvo se za plemeniti dar obema darovalcema iskreno zahvaljuje.

— Iz V soboto gremo vsi na »Obrtniški ples!« Originalna dekoracija, prijetna zabava in ples v vseh prostorih Kazine.

— Darujeto oblika in obutev za uboge! Mestna občina ljubljanska vabi usmiljene občane, da darujejo za ubožne soobčane oblika, perilo in obutev, ki so jo oddali. Mestna občina pomaga siromakom z nabavo teh predmetov po svoji moči, toda sila in potreba je večja. Občani, v svojih omarah najdete gotovo kak kos oblike ali obutev, ki ga ne rabite. Prinesite ali pošljite take predmete na socialnopolitični urad v Mestni dom, levo, II. nadstropje. Socialni urad bo vse hvalno sprejel in pravilno razdelil. Mislite, da mnogo soobčanov kruto trpi v tem hudem mrazu, in ne prezrite te prošnje.

— Iz Lastniki najdenih koles se iščejo. Pred dnevi so našli pred gostilno Kosi v Zg. siški moško kolo brez znamke in evidenčne tablice. Kolo, ki je precej obrabljeno, je bilo izročeno policiji. Drugo kolo so našli pred dnevi na dvorišču Černetove gostilne na Vidovdanski cesti. To kolo je znamke »Flamingo« ima tov. št. 40.0 89 in je črno pleskano. Nadalje so našli kolo neznane lastnika v shrambi kavarnar Kerlin na Glincah, ki je bilo tudi oddano policiji, v grmovju na močanskem polju pa skritih več popolnoma novih delov koles, kakor dva plašča, 2 zračnici, dinamo-svetilko, nekaj vijakov itd. Vsi predmeti so bili v pleteni ročni košari, pokriti z belim prtom. Ogrodje starega kolesa so našli tudi ob Malem grabnu v Mestnem logu.

— Iz Izgnan iz Ljubljane. Za dobo 5 let je izgnan iz ljubljanskega policijskega okolišja 25-letni delavec Ludvik Matoh, rojen v Nemčiji, pristojen pa v Mirmo peč na Dolenjskem, ki je bil zaradi raznih kriminalnih prestopkov večkrat kaznovan.

— Iz Pobegla jetnica. Iz zaporov ljubljanskega okrožnega sodišča je 7. t. m. pobegnila 24-letna služkinja Ivana Greljo iz Borovnice, ki je bila obsojena zaradi raznih kaznivih dejanj na večjo kazen.

Iz Celja

— Pouk na umetniški slikarski šoli na gimnaziji v Celju ki jo bosta vodila gg. akad. slik. Albert Sirk in Cvetko Ščuka, se bo pričel v nedeljo 16. t. m. ob 9. dopoldne. Prijave se sprejemajo v gimnazijski risalnici od delavnikov in med poukom, ki bo zaenkrat ob nedeljah od 9. do 12. dopoldne.

— Nesreča ne počiva. Na Klancu pri Dobri je padel 13letni kočarjev sin Karol Podvršan pri smučanju tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo pod koleno. V isti vasi se je ponesrečil 27letni posestnikov sin Franc Toman. Pri spravljanju ledu so ga stisnile ledene plošče za desno roko in mu zmečkale mezinice. V soboto je ravnal 18letni Franc Oder iz Nove vasi pri Celju, učenec v tekstilni tovarni »Elkac«, tako neprevidno z neko patrono, da mu je eksplodirala v roki. Kroglja mu je obtičala v levi dlani. V nedeljo je padel 23letni sin posestnice Anton Bobnič iz Košnice pri Celju pri smučanju in si zlomil levo ključnico; na isti način si je 18letni železničarjev sin Franc Karner s Tratne pri št. Juriju ob juž. žel. v nedeljo popoldne zlomil desno ključnico. V Bovaš pri škofji vasi je v soboto vol sunil 40letnega dminarja Alojza Kramaršiča z rogom in ga poškodoval pod desnim očesom. Ponesrečeni se zdravijo v celjski bolnici.

— V celjski bolnici je umrla v soboto enoletna profesorjeva hčerka Majda Knapova iz Celja, v ponedeljek pa je umrl 69letni dminar Filip Hrapot iz Grubovlj pri št. Petru v Savinjski dolini. V Novem Celju je umrl v petek 65letni slikarski mojster Vinko Grudnik iz Celja, na Bregu 35 pri Celju pa je umrla v soboto 28letna znanstvenka Ana Viharnikova.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 11. januarja: Literarni večer Pen-kluba. Izven. Cene od 15 din navzdol. Sreda, 12. januarja: Gospodična Julija, Snubač. Red A. Četrtek, 13. januarja: Beraška opera. Red B.

*

Opisujemo na nocojšnji literarni večer Pen-kluba v dram. Na tej prireditvi se bodo čitala dela dveh znanih čeških pisateljev Hore in Novyja.

Za red A bo jutri Strindbergova žalozigra »Gospodična Julija« in komedija Čehova »Snubač«. Prvo delo predstavlja močno naturalistično dramo, drugo pa satirično pobarvano komedijo iz življenja ruskih posestnikov.

OPEBA

Začetek ob 20. uri

Torek, 11. januarja: zaprt Sreda, 12. januarja: Ančka. Red Sreda Četrtek, 13. januarja: Linda di Chamounix. Red Četrtek.

*

Domača opereta »Ančka«, ki sta jo napisala avtorja Samec in Dobeš, je imela na našem odru pri vsaki vpriporitvi lep uspeh. Ponovila se bo v znani premierski zasedbi z go. Ribičevic v naslovljeni vlogi ter go. Poličevic, g. Zupanom, g. Peckom in g. Gorskim v glavnih vlogah 12. t. m. za red Sreda.

Prihodnje gostovanje ge. Zlate Gjurgje-nac-Gavella v naši operi bo v nedeljo 16. in v sredo 19. t. m. Fela bo v »Onjeginu« in v »Hofmannovih pripovedkah«.

Brezposelni delavci pri banu

Ljubljana, 11. jan.

Ker so se večeraj brezposelni delavci, ki so se zglasili zaradi svojega obupnega položaja pri g. županu, vrnili od njega le s tolažilnimi obljubami in skoraj praznim rok, se je davi zglasila pri g. banu najprej tričlanska deputacija in mu podrobno razložila obupen položaj, v katerem se nahaja delavstvo. Deputacija je zahtevala, naj banska uprava pospešuje javna dela ali pa nakaže socialnemu uradu pri mestni občini primerne kredite, ker je sila priklopela do vrhuna in je beda med delavci res velika. Mnogi med njimi že po več dni niso zavili tople hrane in večina strada.

G. ban je zastopnikom brezposelnih delavcev obljubil svojo pomoč. Dejal je, da bo banska uprava socialnemu uradu na magistratu nakazala večji znesek in da bodo delavci že jutri dobili podpore.

Deputacija je sporočila odgovor g. bana delavstvu, zbranimu pred bansko palačo, ki se je nato mirno razšlo.

Iz Trbovelj

— Nevarna poledica. V nedeljo in večeraj je znatno popustil mraz in že v zgodnjih jutranjih urah je začelo lahno rostiti. Tako smo bili na mah rojeni hude nadloge — cestnega prahu, toda prišla je druga še hušja nadloga — poledica. Ceste, pota, steze in hodniki so bili zjutraj kakor postekleni in ljudje so morali hoditi po teh nevarnih potih z vso opreznostjo, da se jim ne bi pripetila nesreča. Mnogi so sicer padli, hušje nesreče menda ni bilo.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1,— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din, »Julijana«, Gospodsvetska cesta 12.

BARVANJE LAS

»pecialno izvršuje v vseh nijah »ah Frizerski salon »Rakare«, Prešernova ulica 7, nasproti »Jasličarni« »Košake« 46-2

Sveže najfinijeje norveško

ribje olje

Iz lekarne

dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bleidim in slabotnim osebam

KLIŠEJE

IZ FOTOGRAFIKA

»ETNA 12/3

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI

premog

brez prahu

KOKS, SUHA DRVA

L. POGACNIK

Bohorjeva 5 — Telefon 20-59

24 L

Zahvala

Za številne izraze sožalja ob smrti naše nepozabne mame, stare mame in tašče, gospe

FRANJE PODBREGAR

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo g. o. Jožetu Aljančiču, O.F.M. kaplanu župnije sv. Cirila in Metoda, ki je blagopokojnici v njenih zadnjih urah z zakramenti sv. vere olajšal prehod v večnost.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

V LJUBLJANI, dne 10. I. 1933.

ZALUJOCA RODBINA

TUDI NAJBOLJ KRITIČNI OBISKOVALCI KINOV SI HODILO FILMSKO CUDO

Beli jorgovan

ponovno ogledat. PREDVAJAN BO SAMO ŠE PAR DNI. Vsi, ki ga še niso videli, naj se prepričajo o lepoti 14 velikih glasbenih točk.

Predstave danes ob 16., 19. in 21.15 uri

TeL. 21-24 ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24

REZERVIRAJTE IN DVIGNITE PRAVOČASNO VSTOPNICE!

Poljska skupina plesalcev Parnell

Poljaki so želi navdušeno priznanje za svoje zares odlične nastope

Ljubljana, 11. januarja.

Po vseh velikih uspehih, ki so jih zabeležili zagrebški in beograjski listi z istim navdušenjem, je nastopila v ponedeljek večer poljska plesna skupina Parnell tudi v Ljubljani. Operno gledališče je bilo polno, prišel je marsikdo, ki ga sicer nikoli ali prav redkokdaj vidimo, a sprejem Poljakov po naši publiki je bil izredno prijeten, priznanje toplo in navdušenje zares iskreno. Ali so se vremena zjasnila tudi baletni umetnosti, ki se nedavno ni nahajala v Ljubljani zanimanja in razumevanja? Celo plesni večeri najbolj slovitih plesnih umetnic so bili še pred par leti pri nas pravo slabo obiskani. Zdaj pa nenadoma tolik prevrat!

Menda se ne motim, »ko pripišem zaslugo za razveseljivo izpremembo domačima plesnima umetnikom, zakoncem Maklarjema, ki sta z »Vragom na vasi«, prvovrstno baletno umetnino in s svojimi sijajnimi kreacijami prepričala tudi širše kroge našega mesta, da je baletna umetnost krasna, velezanimiva ter prinaša duši, srcu in razumu dosti resničnih užitkov. Seveda ako je izvajana umetniško, z okusom, duhovitostjo, z odprtim srcem, vedro dušo ter z viski tehnične dovršenosti.

Sloves, ki je dospel o Parnellovi družbi tudi v Ljubljano, je obetal, da se nam pokaže zopet baletna umetnost, ki je kvalitetno sorodna umetnosti Maklarjev, zopet slovanska, ker poljska, torej naši duševnosti bližja in razumljiva.

Naše pričakovanje ni bilo varano. Parnellci so sijajni, tehnično izredno dovršeni plesna skupina, ki je izvajala vse svoje točke z občudovanja vredno, vseskozi živahno, strastno, napeto, z elektrizirajočim elanom in vedrostjo in radostno lahkotnostjo, neutrudnostjo in tudi pristno humornostjo. Njihovo tehnično znanje je dognano res do vrhuna in kar smo videli v njihovi akrobatski in veseli, često duhoviti groteski, je upravičeno izizzvalo vsesplošno strmenje in nenehno priznavanje. Značaj in vsebina umetnosti Maklarjev je seveda čisto druga, duševna, priskačna poezije polna, globoka, bolj notranja, značaj in vsebina Parnellcev pa sta bolj zunanja, predvsem zabavna, presenetljiva po svoji včasih vprav cirkuški smelosti in tehnični kolo-salni izurjenosti. Tu imamo torej dve različni in močni individualiteti, ki pa sta obe visoki in nudita vsaka samosvojo lepoto in polno zadovoljstvo.

Družbo vodi g. Parnell, ki je koreograf in prvi plesalec, režiser odličnega okusa in

mnogostevnih duhovitih domislov; prva plesalka izredne sposobnosti in simpatičnosti je ga. Zizi Halama, umetnica ogromnega znanja, čudovite prožnosti, neverjetne lahkotnosti, ki jo je kazala v svojih nastopih od začitka do zaključka, nlasti pa v svojih duhovito individualiziranih »Maskah«. Tem je morala dodati še več groteskni karikatur znanih zvezdnikov ter žela viharno priznanje.

Tu pa je še druga prvovrstna plesalka, E. Grobiszewska ter še dva odlična solista T. Sufynski in T. Wolinski, ki sta s skoki in vrtinca, a tudi z atletske silo imponirala in navduševala.

V sredini zanimanja pa sta stala Parnell in Halama od uvodne elegantne mazurke in šarmantno izvajane poloneze po godbi Moniuszka in Chopina skozi vse tri dele silno bogate in pretege sporede. Najmanj razumevanja smo imeli za »Babji ples« z malce banalno vsebino in pretirano grotesknostjo, v katerem pa je zopet ga. Halama frčala po zraku kakor žoga in zadivila. Vse v vsem večer vedre lepote, čudovite akrobatske in bistroumne groteske, ki ga tako kmalu ne pozabimo.

Godbeni del na dveh preigranih klavirjih je imenito izvajal g. T. Wiehler, ki je tudi priredil glasbo po skladbah najrazličnejših znanih lahkotnih melodijah. Družba ima krasne in zelo primerne kostume, a najlepše na družbi so seveda njene mlade, lepe, zdrave plesalke, polne temperamenta in resnične vedrosti.

Motili so nas tisti zastori, zmečkani in zamazani, nujno potrebni vode in likalnika. Parnellci so imeli s seboj tudi nekaj dobrih slikanih ozadij. Tako zaključujem: škoda, da se nastop ne ponovi! Fr. G.

Iz Ljutomeri

— Našim naročnikom! »Slovenski Narod« bo prihajal tudi v tem letu med naše naročnike v istem času kakor doslej. V zadnjem letu si je tudi pri nas pridobil mnogo naročnikov in prijateljev, ki so spoznali v njem pobornika resnice, pravice in značajnosti. Krog naših prijateljev in naročnikov postaja vedno večji. »Slov. Narod« skrbi za nas, mi pa se trudimo, da ga bomo pokazali tudi tistim, ki ga še ne poznajo, in mu pridobili še novih naročnikov.

NADEBUDEN DEČKO

— Sinko, ali si pokazal gospodu doktorju jezik, kakor sem ti naročila? — Da, mamica, ne samo jezik, še ostle sem mu pokazal.

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mlade dekletke Videti je kakor tudež, a ima vendar svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Biocel je dragocen naravni pomladnilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zda je v vsaki tudi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane. Čez dan uporabljajte dnevno kremo za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zaje-dalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet »sno in čvrsto« Nce-ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako, se Vam denar povrne.

Pri avtorju operete „Heltea“

Originalno opereto je napisal režiser in baletni mojster Peter Golovin (Gresserov)

Ljubljana, 11. januarja.
— Kaj vam je dalo glavno pobudo, da ste spisali svojo prvo opereto? —

— Mislim, da živi v vsakem človeku želja, da bi na tem ali onem polju nekaj ustvaril. Ker imam že leta in leta opravka z operetami in sicer kot režiser, v glavnem pa kot baletni mojster, mi čuda, da sem se odločil poskusiti svoje sile v tej smeri. Lahko je kajpada želeti, toda težko izvesti. Pri dolgoletnem študiju operet sem se navadil razločevati elemente, iz katerih jih običajno gradijo; dobil sem vpogled v stvar in sposobnost ocene, in ravno radi tega sem uvidel, da ni tako lahko napisati operete, kot bi človek mislil.
— V čem vidite glavne težave pri sestavi operete?
— V njej se morajo družiti skoraj nerazdružljivi elementi: vsebina, ki naj gre svojo logično pot, mora iti preko manjših ali več sentimentalnih in komičnih prizorov, preko baletnih nastopov in komplicirano skonstruiranih finalov. To je njena tradicionalna pot in vsaka odklonitev te preizkušene forme se lahko bržkone mašuje. Tu mora včasih hoditi tragika odeta v komiko in komika se mora izražati v sentimentalnosti. Zadevi pravilni ton teh posameznih prizorov, je največji problem. Zato si nisem postavil cilja napisati opereto, temveč napraviti samo poskus.
— Kako da ste si izbrali za opereto eksotični meksikanski milje?
— Ze od vsega začetka me je mikala ek-

sotika, ker daje posebno baletu mnogo pestrih izraznih sredstev; prvotno sem nameraval spisati opereto, katere dejanje bi se godilo v Indiji. Sličaj pa mi je prinesel v roke časopisno notico o neki indijski princesi, potomki nekdanjih Inkov, in to je odločilo milje in pozneje vsebino moje operete. To je bilo pred kakimi štirimi leti.
— Kako dolgo ste pisali opereto? —
— Tri leta sem pisal, prepisoval in predelaval, dokler ni dobila dokončne oblike, ki jo ima sedaj. S hvaležnostjo moram omeniti g. Simončiča, ki mi je dobrohotno pomagal z nasvetom in popravljal moje slovenščino.
— Kako pa je bilo z muzikalnim partom?
— Paralelno z libretom sem pisal tudi glasbo. Najlažje in najbolj so se mi posrečile ruske in španske točke. Najtežji, kakor je lahko razumljivo, so bili finali. Pri muzikalnem konstruiranju posameznih točk nisem skušal dobiti le melodije, temveč muzikalno konstrukcijo, ki bi odgovarjala karakterju prizora in značaju posameznih človeških tipov in bi vsebovala pristranost. To delo me je stalo tri leta truda. Tekom tega časa sem izgotovil libreto in klavirski izveček. — Libreto je zahteval še strokovnega popravila slovenščine, ki jo je korigiral in izpilil dramaturg g. Josip Vidmar. Klavirski izveček, komponiran od diletanta kakor sem jaz, je bil potreben operacije s strani glasbenika-strokovnjaka. Takega sodelavca strokovnjaka sem našel v osebi g. Bogomirja Leskoveca, ki mu gre največja zahvala. Ne samo zato, ker je popravil opereto, izdelal muziko, dodal svoje komade in delo tudi instrumentalno, temveč ker je vse to napravil z največjo ljubeznijo, ter opereti pošteno posvetil celo leto dela.
— In kdo je krasil vajino delo?
— Sporazumno sva se odločila imenovati opereto po glavni junakinji »Heltea«. In napisati na klavirski izveček: Heltea. Opereta v treh dejanjih. Spisal ing. Peter Gresserov (Golovin). Uglasbila: ing. P. Gresserov (Golovin) in Bogomir Leskovec.
— In kdo bo oživilo vajino delo na odru in v orkestru?
— Oba sva srečna, da je režija v večjih rokah prof. Šesta in da ima glasbeno vodstvo dr. Švara; boljših botrov si za svojo opereto ne morem želeti.
— Toliko za enkrat o predgovodini nastanka izvirne operete. »Heltea«, ki bi se lahko imenovala tudi »Smaragdno srce«, ker igra v delu veliko vlogo misteriozna dragotina izraza časov Inkov: razpolovljeno smaragdno srce, čigar ena polovica je bila izgubljena in se med dejanjem operete pojavi.
— Vsi, ki se zanimajo za opereto, bodo imeli priložnost 11. t. m. od 21. do 22. ure radijski prenos nekaterih znamenitih prizorov in šlagerjev, ki jih bodo izvajali glavni sodelujoči.

Razvoj svetovnega gospodarstva leta 1938

Če presojamo položaj stvarno, se prepričamo, da ni razlogov za resne skrbi

Ljubljana, 11. januarja
Smer razvoja svetovnega gospodarstva l. 1938 je zdaj prav tako pomembna za presojo svetovnih gospodarskih razmer, kakor usodnega l. 1930. Še vedno se vprašujejo tudi gospodarski strokovnjaki, ne le preprosti ljudje, ali naj presojamo lanske leto kot dobo vrhunca gospodarske konjunkturalne ali kot konec depresije — ali pa celo kot začetek nove depresije.
Lani je vladala še povsed negotovost: posledice še vedno čutili. Izvirala je predvsem iz strahu pred povečanim oboroževanjem in pred politično nekaterih avtoritarnih držav. Še vedno ni moglo priti do gospodarskega sodelovanja ter svobodne življenja svetovne trgovine. Lani smo še vedno čutili posledice abesinske vojne, vmešavanja v španske zadeve in končico je svetovno krizo rostrila vojna na Kitajskem. Sicer je na vladala vse leto mednarodna napetost, ki se jo čutili male kakor velike države.

Upoštevati moramo predvsem, da je bilo lani še vedno tretjino nezaposlenih v primeri z leti najhujših krize 1932-33, čeprav je svetovna industrijska produkcija že preselila višino l. 1929. Na drugi strani pa svetovna trgovina po vrednosti (valuti) ni dosegla niti še polovice obsega iz l. 1929. Industrijska produkcija je bila najnižja l. 1932, ko je znašala 63% produkcije l. 1929. Do lani sredi leta (po podatkih Državnih narodov) se je dvigala na 107%, toda v zadnjem četrtletju je zopet upadla, in sicer na 101%. Silno je pa zlasti vzmetnilo svet narščanje nezaposlenosti v Združenih državah, kjer je bilo lani ob koncu leta celo četrtino manj zaposlenih kakor leta 1936. Posledice so bile panike na borzah, ker so se po svetu začeli bati — zlasti v Angliji — da bo prišlo do enakih gospodarskih pojavov tudi drugje.
Zato je več ali manj upravičeno vprašanje, ali se bo gospodarska kriza letos zopet po-

ostrila. Vailjuje se nam pa zlasti zaradi tega, ker je industrijska produkcija lani dosegla obseg produkcije l. 1929; mnogi namreč po tem sklepajo, da mora zopet nastopiti kriza, kakor je pred 8 leti. Vendar nas pa gospodarski strokovnjaki tolažijo, da letos ne bo nastopila gospodarska kriza in kolikor toliko jim moramo pač verjeti. Zagotovo, da se letos n. b. zaostrila gospodarska kriza, je pa vezano na pogoj, da ne pride do česa izrednega, nepričakovanega v politiki ali gospodarstvu. Lahko rečemo, da je nesmiselno vsteti paralele med letom 1929 in 1937, kajti gre le za podobnost obsega industrijske produkcije, med tem ko se obe stopnji svetovnega gospodarstva bistveno ločita.

Bojazan pred nastopom gospodarske krize pa ima tudi globlje razloge. Eden najpomembnejših je, da produkcija evrov in presega povpraševanje po njih. Upoštevati pa moramo tudi, da je industrijska produkcija v Združenih državah upadla skoraj za četrtino. Mnogo se tudi govori, da je Anglija investicijsko nasičena. To so vsekakor zelo pomembni razlogi, ki jih je treba upoštevati pri temeljiti presoji svetovnega gospodarstva. Niti v tem, da je gospodarska kriza rodila tudi posebne hipohondre, ki pikolovsko zasledujejo gospodarske pojave v posameznih državah, ni mnogo tolažbe. Toda, ko že govorimo o razlogih, ki bodo bojazan pred novo gospodarsko krizo, moramo še upoštevati, da so zdaj zalogo surovin mnogo manjše kakor v letih 1932-33, ko se je v gospodarstvu začelo kazati življenje. To pomeni, da je zdaj manjša nevarnost, da bi upadle cene, kar bi privedlo do industrijske produkcije živahna, dokler bodo visoke cene. Izkušnje gospodarske krize so prilepile pridobitnike, da so ustanovili močne mednarodne kartele, ki lahko preprečijo katastrofalno razvrednotenje izdelkov. Pomembno je tudi, da zdaj industrijska podjetja niso tako zadolžena pri bankah, kakor ob nastopu in poostitvi krize. Nikakor ne smemo prezreti, da zdaj tudi niso napolnjena skladišča z industrijskimi izdelki (z gotovimi izdelki, ne s polizdelki ali surovinami); zaloge so zelo majhne, tu in tam jih pa sploh ni. Če se govori o Angliji, da je že investicijsko nasičena, tega ne smemo posplošiti za ves svet in reči je celo treba, da v nekaterih državah industrija sploh ni nitiesar investirala ob nastopu konjunkturalne.

V splošnem veji, da banke ne morejo ogražati industrije, ker ni mnogo zadolžen pri njih. Ves finančni, kreditni in denarni sistem je zdaj mnogo trdnjši kakor je bil v letih 1930/35. Zakotne, nezanesljive banke je pobrala kriza, za kar velja pregovor, da ni nesreče brez sreče. Pomislimo, da je samo v Združenih državah med krizo propadlo 10.000 bank!
Optimizem tudi upravičuje, da so države, ki so bogate na surovinah, zdaj gospodarsko trdnjeje in tudi politično bolj konsolidirane. Mirno lahko trdimo, da produkcija v splošnem ne kaže resnih znakov blaznjavega se zastoja. Izpodbijemo celo lahko trditve o investicijski prenasitenosti v Angliji, ki bi morala še mnogo investirati v zastarele rudnike, industrijska podjetja, stanovanjske hiše itd.
Poglejmo še, kako je bilo l. 1929 in kako je zdaj! L. 1929 je grozila kriza zaradi nadprodukcije in skušali so jo odpraviti z deflacijo; zato je bilo malo denarja in obrestna mera je bila visoka. Zdaj imajo banke dovolj denarja in obrestna mera je nižja. Nekateri strokovnjaki celo trdijo, da je zdaj večja nevarnost zaradi nadporebe kakor zaradi nadprodukcije — pač zaradi oboroževanja, velikih javnih del (cest) itd., kar bi lahko povzročilo inflacijo, čemur pa zopet ne ustrezajo sedanje razmere na denarnem trgu.
Največja razlika med razmerami ob nastopu krize pa je, da zdaj države gledajo na gospodarske pojave povsem drugače. Tedaj je veljalo načelo »laissez faire«; čakali so, da bi se vse popravilo samo od sebe, zdaj pa že verujejo, da je mogoče vplivati na gospodarstvo s posebnimi ukrepi ter več ali manj preprečiti poostitve krize. Javna dela so eno najučinkovitejših zdravil proti gospodarski krizi. In če že enkrat ugotovimo, da ni nesreče brez sreče, se lahko tolažimo, da bo mednarodno oboroževanje, ki pomeni tudi injekcijo bolnemu mednarodnemu gospodarstvu, trajalo še najmanj dve leti v dose-danem obsegu.
Nerazveseljeni gospodarski pojavi v Združenih državah zadnje čase imajo predvsem politične razloge, mnogi koncerni so začeli metati polena pod noge Rooseveltu, da bi povzročili umetno gospodarsko krizo. Roosevelt jim namreč očitno odšepuje dobičke. Tudi v Franciji so se podjetniki začeli tresti za dobičke ter si lahko razlagamo razne akcije proti reformistični vladi. Pri vsem tem leži ljudem po vsem svetu še vedno strah v kosteh po tako hudi gospodarski krizi, zato pač lahko zelo hitro pride do panike.

Verjetnost dolge depresije je mnogo manjša kakor trde nekateri pridobitniki. Gospodarsko ozdravljenje bo lepo napredovalo tudi letos, če bodo posamezne države vztrajale pri pametnih reformah. Če presojamo svetovne gospodarske razmere

stvarno, prepričamo se, da ni razlogov za resne skrbi. Zato lahko trdimo, da letos ne bo nastopila gospodarska kriza, čeprav bo morda nastopila perioda oslabiljenja; gospodarstvo se bo letos ustalilo približno na sedanji stopnji.

Chaplin se bo četrtič ločil?

Četrta žena Pauletta Godardova se mu je baje izneverila

Hollywood ima spet senzacijo. Ze dolgo namreč šušljajo, da se bo Charlie Chaplin ločil od svoje četrte žene Pauletta Godardove. Te govorice so že javna tajnost in o njih ne šušljajo samo v filmski prestolici, temveč že po vsaj Ameriki. Sicer je pa ta zadeva precej sporna, kajti vprašanje je, če je Chaplin z Godardovo sploh poročen.

Chaplinova četrta žena
Charlie se je seznanil z ljubko Pauletto, članico znamenite Ziegfeldove skupine, ko je iskal primerno partnerico za enega svojih zadnjih filmov. Bil je takoj navdušen zanj in se je tudi zaljubil do ušes. Njegov takratni tajnik Jim Tully pravi, da je cele tedne fantaziral le o Godardovi in da se mu je včasih zdel, kakor da je malo prismuknjen. Ko je bil film končan, sta odšla Charlie in Pauletta na potovanje okrog sveta. Nekateri zatrjujejo, da ju je tik pred odhodom poročil na jacht »Panacea« njen kapitan in prejšnja, oziroma tretja Chaplinova žena Lita Gray je baje Chaplinu k poroki brzojavno čestitala.
Ko sta se vrnila s potovanja, se je Pauletta Godardova vselila v krasno Chaplinovo vilo na Beverly Hillsu in tam začela gospodinjski. Kadar so bili gostje pri Chaplinu na domu, jim je stregla Pauletta in ves svet

jo je smatral za njegovo ženo. Toda Charlie in Pauletta sta vedno trudovratno zankala, da sta poročena in prijatelji so tudi med seboj tiho dogovorjeni, da o tem v njuni navzočnosti nikdar ne bodo razpravljali. Seveda pa nihče ni dvomil, da sta res zakonca. Najboljši Chaplinovi prijatelji trdijo, da Chaplin zato prikriva svoj zakon, kar je prazen norenen. Vsi prejšnji njegovi zakoni so bili zanj grenko razočaranje in slovit filmski umetnik noče, da bi se tudi zveza z Godardovo, v kateri je baje baje razumno ženo, na sličen način razdrila.

Zakaj se bo Chaplin ločil od svoje četrte žene, je zaenkrat še uganka. Zlobni jeziki zatrjujejo, da mu je njegova boljka polovica skočila čez zakonski plot. Baje so videli večkrat Pauletto v prostulnem Palm Springsu, kamor radi zahajajo hollywoodski zvezdniki na odih in kjer pridno sučejo ruleto. Tudi Pauletta je zapadla tej strasti in je poglajala lepe dolarčke. Videli so jo tudi, ko se je z avtom peljala domov z nekim lepim mladim čim. Ko so jo vprašali, če se res namerava ločiti, je smeje odgovorila: »Kako naj se ločiva, ko nikdar nisva bila poročena?« Vedno sva si bila dobra prijatelja in nič ni škalo njunega razmerja! Tako Pauletta, toda Charlie molči...

Jubilej plemenite žene

Ljubljana, 11. januarja
Jutri bo praznovala 70-letnico rojstva ugledna gospa in narodna delavka Marija Benedikova, vdova po nadučitelju Dragu Benediku, zaslužnem pedagogu, ki je umrl pred štirimi leti.

Jubilantka je bila rojena 12. januarja l. 1868 v Medvodah kot hčerka uglednega posestnika Sakska. Leta 1892 se je poročila z učiteljem Benedikom, ki mu je bila zvesta družica na trnjevi življenjski poti. Življenje ji res ni prizanašalo z udarci, med katerimi je bil pač najhujši ta, da ji je med svetovno vojno na fronti padel sin Bogomir. Vse življenje je bila ga Benedikova vzor pridne in delavne žene, ki je imela vedno odprto roko, zlasti za siromake. Rada je sodelovala pri karitativnih akcijah in bila je članica raznih človekoljubnih organizacij. Po upokojitvi moža, ki je dolga leta služboval na Brezovici,

sta se preselila v lastno hišico v Ljubljani. V stepanju vasi je bila 10 let predsednica Kola jugoslovenskih sester od prvega dne ustanovitve štepanjske podružnice. Ko se je pred letom dni preselila k sinu Stanku v Beograd, jo je društvo imenovalo za častno predsednico. Gospa je bila vse življenje tudi navdušena in izvrstna pevka in ta dar je podedovala vsa družina.
Kot rečeno živi zdaj plemenita gospa pri sinu v Beogradu in sicer v Gajevi ulici 6. Čestitkam številnih njenih prijateljev in znancev se pridružujemo tudi mi z iskreno željo, da bi blaga gospa v veselju in zdravju, v miru in zadovoljstvu preživela jesen svojega življenja.

Ekspedicija po mamuta

Najdoba dobro ohranjenega mamutovega trupa na Vranglovem otoku, ki je vzbudila pozornost vsega znanstvenega sveta, bo izkoristili znanstveniki, ki jih je poslala ruska akademija znanosti na to delo. Predsednik akademije Komarov je sporočil uspeh posvetovanj, na katerih so se obravnavale podrobnosti znanstvene ekspedicije, poslana na sever po izkopanega mamuta. Na posvetovanju je naglašal pomen te najdbe ravnatelj paleontološkega muzeja A. Borissov, o nalogah ekspedicije je pa poročal dr. Gekker.
Prva skupina, obstoječa iz zoologa, paleontologa in botanika, krene z letalom na Vranglov otok v marcu in bo tam točno ugotovila, kje je bil mamut najden. Glavna ekspedicija se napoti proti severu z ladjo iz Vladivostoka, čim bo otvorena plovnata Severni mornski pot. Ekspedicija prepleta mamuta v Vladivostok, kjer bo razrezan in prepran. Početni preparati, okostje, mišičevje, možgani in podobno bodo izročeni moskovskim znanstvenim zavodom v študijske svrhe. Vsa ekspedicija in posmrtna pot predstavnika predhistoričnega živalstva bo filmana.

ROLF FREMONT:

Snet v razvalinah

— Tako, zdaj je vse v redu — želim vam mnogo sreče
— Hvala, storim, kar bo mogoče in če je na tem kaj resnice, bodo ti tiči v enem mesecu v naših rokah. Samo eno prošnjo mi še dovolite.
— Kolikor jih želite izreči, — je prikimal inspektor
— Če sem vam že odkril svoje srce, zakaj bi ne povedal vsega. Če dovolite, pustim za vsak primer v vaših rokah pismo — v dvojni kuverti bo — in če bi se morda zgodilo, da bi zdaj ali pa kdaj pozneje zaglavlil, prosim, da raztrgate prvo kuvert in odpošljete tisto, kar najdete v njej.
— Hm! menda vam obljubiva to oba, kajne Lytton. Evo moje roke, — je odgovoril inspektor.
— A tu je moja, Hobbs, zanesite se name.
— Hvala, to mi zadostuje. To je bila moja edina skrb. Rad bi namreč, da bi ona potem, veste šele potem zvedela, kako sem jo...
Hobbs ni izgovoril svoje misli do konca. Sicer pa to itak ni bilo potrebno.
Naglo se je vzravnal, dvignil glavo in se poslovil.
— Ponoči odpotujem, kakor mi je naročeno. Pismo pustim tu na mizi. Na svidenje, gospod inspektor. Hvala, kapitan, da niste pozabili name.
Prožnih korakov je zapustil Hobbs sobo in kmalu

lu so se razlegli njegovi koraki po hodniku.
— Upam, da ste zdaj zadovoljni z menoj, dragi Lytton, — je dejal inspektor čez nekaj časa.
— Jaz pa upam, da boste kmalu enako zadovoljni z menoj tudi vi. Smo na sledi in jamčim vam za to, tudi na dobri slovi.
— Videli bomo. Nikakor pa ne smete trditi, da vam nisem hotel nuditi priložnosti k uspehu in odlikovanju. Če se izkaže, da je vaš sum utemeljen, prirediva ta zanimivi lov skupno.
— Morda se bo to zgodilo prej, nego si misliva. Toda jaz tu ta čas nočem držati rok križem.
— Zanesem se na vas.
— To so vražji dečki, inspektore, toda motijo se, če se smatrajo za nepremagljive.
— Seveda — tudi mi se bomo pripravili. Morley bo od danes pod strogim nadzorstvom, kaj ne?
— Morley in Benett sta si enako vredna, — je zamrmral Lytton poslavljajoč se od inspektorja, ki mu je prijateljsko stisnil roko.
Vrata so se zaprla in ko je ostal inspektor sam, se je znova zamislil.
— Vroča kri, ta Lytton, zelo vroča, drugače pa dober dečko — je mrmral sam pri sebi. — Izvoha res več, nego sto drugih in dobro zna zasledovati svojo zver. Bila bi res velika napaka, če bi ga podcenjevali — postaja namreč nevaren tekmeč. Utegnil bi mi zrasti čez glavo...
No, druge pomoči ni. Najbolje bo, če obrnem njegovo roko v pravo smer sam, predno me presejeto on. Dobro, da je prišel naravnost k meni. Tako vsaj vem pravočasno, kaj je treba storiti, da mi njegovi uspehi ne postanejo neprijetli.

Inspektor, ki mu je očitno ljubosumnost na mlajšega kolega narekovala te misli, je stopil k eni izmed omar, kjer so bili naloženi kupi knjig, protokolov in drugih uradnih spisov. Izmed svojih priljubljenih knjig je izbral slednjič eno — številko XXI in jo odnesel na mizo.
Potem je zaklenil omaro.
Očitno je šlo za zaupno korespondenco — morda za šifrirane brzojavke...
Harris je dvignil debelo desko — zdaj šele se je videlo, da knjiga ni bila knjiga, temveč šatulja, narejena točno v obliki knjige.
Inspektor je vzel iz nje steklenico in čašico. Rdeča barva tekočine je pričala, da ta pijača ni za »suhe«. Harris je napravil tri krepke požirke, potem je pa položil dragoceno knjigo nazaj na njeno mesto in si prižgal pipo tako, da se v oblačkih gostega dima kmalu ni več videl.
Skoraj celo uro je sedel tako zamišljen, potem je pa nekaj zagodrnjal in planil naglo pokonci. Očitno se je bil odločil za nove ukrepe, ki bi zagotovili glavno zaslugo na morebitnem uspehu samemu njemu.
Vsaj tako je kazal njegov zadovoljni obraz, ko je veselo živžgajoč odhajal iz svoje pisarne.
Tako je pač na svetu. Njenih zrelih sadov ne požanje vedno tisti, ki je misel sprožil.

John Barker niti z besedo niti s kretnjo ni pokazal, da je dobro znan z Edvardom Walpolom, ki se za njegovo delo ni brigal več, nego mu je velela dolžnost...
Zato sta se pa sestajala ta dva moža čisto na večer na vrnem samotnem kraju obrežja, kjer sta govorila o novih načrtih. Walpole je menil, da bi bilo najbolje začeti kar takoj pogajanja in Barker mu je končno pritrdil, samo pripomnil je, da Benson zadnje dni za tako važne pogovore ni baš najboljši volje.
In res se je učenjak zaradi brezuspešnih poskusov jezil nase in na svojo okolico. Njegovo prizadevanje se je sproti razbijalo ob tajno, s katero se je tako dolgo zaman ukvarjal. Narava je ljubosumno čuvala najskrivnejši kotiček svojih čudotvornih delavnic in kakor v posmeh je odpirala Bensonu dostop samo do onega dela svoje sile, ki je pretila svetu z razdejanjem.
Pozabljal je na čas, in tovarno pogosto pa tudi na Evelino in Arthurja, ki sta v pomladni lepoti preživljala dneve svoje sreče liki v pravljici, se je zaklepal po cele dneve in noči v svojo delavnico, kamor ni bil nikomur dovoljen dostop. Zaman sta si Barker in Walpole prizadevala izvoziti, s čim se Benson v svoji samotni ukvarja. Dnevi so kapali v večnost, ne da bi se le za korak približala svojemu cilju. In tako se je Barker slednjič odločil za svoj prvi poskus.
28. maja je prispel pred tovarno avtomobil, iz katerega je skočil Fred Bowden — Andrej Karagin. Bensonu se je priglasil kot zastopnik ruske vlade. Odvedli so ga v učenjakov kabinet, kjer se je pripravljal med čakanjem na prvo bitko.